

Posudek školitelky diplomové práce Jany Alferyové

Práce Jany Alferyové vznikla z dlouhodobého zájmu o román Klub rváčů a o možnosti, jak sledovat v literatuře tělesnost, jak je tělesná identita spjata s psaním. Práce je mnohostrannou analýzou kultovního románu, který diplomantka vidí optiku postmoderní teorie a zvláště teorie genderové performativity Judith Butler, teorie populární kultury Johna Fiskeho. Práce vznikla z rozsáhlého klubka různorodých teorií, nápadů a interpretací; z nich se postupně krystalizoval výsledný tvar diplomové práce – domnívám se, že uspokojivý. Jana Alferyová pracovala samostatně a trpělivě, od intuitivního trochu banálního pochopení postmoderny si vypracovala analytické nástroje a pochopila komplexnost postmoderní situace, tak jak vstupuje i do knihy Klub rváčů.

V centru pozornosti je tělo a vyprávění, o tom jak lze vyprávět tak, aby se na jedné straně rozevěřela propast mezi řečí a zážitky těla a na straně druhé bylo možno se podvolit zážitku samého vyprávění (tedy něčeho, co přes vrstvenou skepsi k jazyku známou od počátku modernismu vrcholí v postmoderním ironickém, skoro lze říci, obžerství jazyka).

Fiskeho pojetí populární kultury sleduje ve svém celku podobné fenomény jako je román Klub rváčů a jeho filmová adaptace. Snad právě proto se Klub rváčů nijak nevzpírá takovému popisu. Diplomantka si myslím bystře postřehla i to, co v následném popkulturním životě proměnilo rozumění románu. To, co bylo strategií vyprávění, se stalo strategií životní, jež napadala řeč jako komunikační prostředek jako nástroj manipulace a dominance. Jana Alferyová však sama neredukuje svoje analýzy na násilný matrix, pečlivě si všímá vazby těla a jazyk, různých způsobů determinací, propojení např. ve fenoménu nespavosti, narkolepsie, kterou se jí podařilo dobře vystihnout jako signifikantní textovou strategií.

Diplomantka se také zabývala jinou klíčovou strategií - takzvanou oralitou textu, která je součástí budování románu jako novodobého sebestředného mýtu.

Celkově práci Jany Alferyové hodnotím kladně, je myslím na dobré cestě. Vyskytují se občasné nejasnosti. Cesta, kterou si vybrala, však nebyla snadná, byť sám román je jako „stvořený“ pro takovéto analýzy. Jak jsem již napsala výše, Jana Alferyová svojí diplomovou prací prozkoumala podrobně možnosti postmoderního románu a vlastně si skrze tyto analýzy ověřila, že postmoderní neznamena jen nějakou prázdnou nálepku, ale toto slovo - pro některé nepřiliš důvěryhodný pojem - skutečně něco pojímá a chce pojímat, že je také důležitým vhladem do žité situace nedávné doby naší společnosti a tedy samozřejmě i literatury.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně až velmi dobře podle průběhu obhajoby.

Libuše Heczková

V Praze 15. 6. 2017